

ΦΟΙΒΟΣ

ΕΠΙΜΗΝΙΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗ

ΠΕΡΙ

ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΙΕΙΑΣ,

ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΧΕΙΡΟΥ
ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΕΝ ΕΛΛΕΙΨΕΙ ΙΑΤΡΟΥ

ΥΠΟ

ΙΩΑΝΝΟΥ Π. ΠΥΡΛΑ

Ἑτησία συνδρομή πράγμα 3. Διὰ τὸ ἑξωτερικὸν 3,50 Προπληρωτικῶς
ΕΤΟΣ Θ'. — Ἐν Ἀθήναις τῇ 1 Σεπτεμβρίου 1887. — Ἀριθ. 10.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περὶ πυρός. Φόβον Φλεβολογία. Περὶ ἐμμήνων. Καθαριστικῶν, Λευκώματος. Παχύμυρον. Λεμονάδα ἀιριοῦχος. Ὑδωρ Σέλτζ. Καοπότης καθαρτικά. Ἀντίδοτον ἰσθόλων. Καρδία. Ἀνάλεκτα. Εὐδαίμων Ἑλλάς. Ψυχωφελῆ.

Α'. ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΙΕΙΑ.

Περὶ πυρός.

Ἡ ζωικὴ θερμότης τοῦ ἀνθρώπου χρησιμεύει πρὸς ἐκτίμησιν τῆς αἰσθήσεως ὑπερβολῆς ἢ μειώσεως πάσης ἄλλης θερμότητος. Ἡ ζωικὴ θερμότης τοῦ ἀνθρώπου εἶνε πάντοτε καὶ παντοῦ ἡ αὐτὴ 36° πλὴν μικρᾶς διαφορᾶς ἕνεκα τοῦ κλίματος, διαφέρουσα κατὰ 1 βαθμὸν ἀπὸ διακεκαυμένης ζώνης μέχρι κατεψυγμένης. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος προσβάλληται ἐκ τοῦ ἥλιου, αἰσθάνεται ἐπὶ τοῦ σώματος αἶσθημα εὐχάριστον, τὸ αἶσθημα τοῦτο καλεῖται **θερμότης**. Ἐὰν αὕτη ᾖ μεγάλη, αἰσθάνεται δυσάρεσκον καὶ ἐὰν μείζων πόνον καὶ αἶσθημα ἀτερπές, καὶ τότε καλεῖται **καύσις**. Τὸ ὕδωρ καλεῖται **ζέον**, ὅταν ἡ θερμότης αὐτοῦ δέν ᾖ ἀνεκτὴ ὑπὸ τοῦ σώματος, τὸ δὲ ἐκ τούτου ἀποτέλεσμα ἐπὶ τοῦ σώματος καλεῖται **ξημάτισμα**. Πᾶσα θερμότης, ὅταν αὐξήσῃ εἰς +500°, καθ' οὗς ἡ καύσις εἶνε μεγάλη, ἀποτελεῖται τὸ πῦρ, τὸ ἵπποτον λάμπει καὶ παρίχει φῶς, δι' οὗ ὁ ἄνθρωπος διακρίνει τὰ περὶ ἀντικείμενα, κατὰ

σχῆμα, μορφήν, χρώμα, κ.λ.π. Ἐάν τὸ πῦρ παρίσταται ὑπὸ φανόν φωτοβόλον πρὸς τ' ἄνω διευθυνόμενον, καλεῖται φλόξ.

Ὁ ἄνθρωπος κατὰ τὴν πρώτην ὑπαρξίν του ζῶν βίον ἐν ἀμαθείᾳ καὶ βαρβαρότητι ὁμοιάζει πρὸς τὰ ζῶα. Κατοικίαν εἶχεν τὰ σπήλαια, τροφὰς τὰ φυσικὰ προϊόντα τῶν φυτῶν, ἡγνόμενος τότε τὸ πῦρ, καὶ τὸ ἐκ τούτου φῶς. Ἡ νύξ ἦτο πρὸς τοῦτον, ὡς καὶ πρὸς τὰ ζῶα, ἐποχὴ ὕπνου καὶ ἀναπαύσεως. Ἐκτὸς τῆς ἡλιακῆς θερμότητος καὶ τοῦ ἡλιακοῦ φωτός οὐδὲν ἄλλο ἐγνώριζεν. Ὅπου ἦτο κρατὴρ ὑαίστειος ἐκεῖ ἐθεώρει πῦρ καὶ λάμψιν, ἀλλὰ οὐδὲν πλέον τούτου ἐγνώριζεν, ἐβλεπε τὰς ἀστραπάς τὴν νύκτα καὶ ἐγνώριζε τὸ ἐκ τούτων στιγμιαῖον φῶς.

Πότε καὶ πῶς ὁ ἄνθρωπος ἐγνώρισε τὸ πῦρ καὶ τὴν χρῆσιν τούτου; ἄδελον· δύναται τις εἰπεῖν ὅτι κατὰ πρῶτον ἐγνώκε τὸ πῦρ ἐκ πυρκαϊᾶς, προξενηθείσης παρὰ κεραυνοῦ πεσόντος ἐπὶ εὐφλέκτων φυτικῶν ὕλων.

Ἐκεῖθεν τὸ δημιουργικὸν πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου ὠδήγησε τοῦτον ὅπως λάβῃ ἐκ τοῦ πυρός ἐκείνου καὶ διατηρῇ ἄσβεστον πρὸς ἰδίαν χρῆσιν τῶν ἑαυτοῦ ἀναγκῶν. Ἡ ἰδέα αὕτη συνάδει μετὰ τῆς μυθολογίας λεγούσης ὅτι ὁ Προμηθεὺς ἐκλεψε τὸ πῦρ ἐκ τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τὸ ἐγνωστοποίησεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Ὁ Προμηθεὺς ἦτον πνευματώδης ἄνθρωπος, ὅστις πρῶτος ἐγνώρισε τὸ ἐκ τῶν κεραυνῶν παραχθέν πῦρ καὶ ἐπεννόησε τὴν διατήρησιν τούτου διὰ τῆς διαρκούς προσθήκης εὐφλέκτων ὕλων. Διὰ τοῦτο ἀρχαιοῦθεν καὶ μέχρι τούδε πολλαχοῦ ἐπικρατεῖ ἐπιβλητικὴ ἡ διατήρησις τοῦ ἀσβέστου πυρός. Αἱ ἱστιάδες τῆς Ρώμης εἰς τοῦτο ἦσαν περιωρισμέναι. Καὶ τοι κατόπιν ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου ἐπεννόησε τρόπους παραγωγῆς τούτου, καὶ ὁμως τὸ ἔθιμον τοῦ διατηρεῖν ἐν οἰκίᾳ τὸ πῦρ ἄσβεστον, πολλαχοῦ παρ' ἡμῖν ἐν χωρίοις εἰσέτι ἐπικρατεῖ.

Ἐκτοτε ὁ ἄνθρωπος γινώσκας τὸ πῦρ ἐπεννόησε τὴν χρῆσιν τούτου πρὸς εὐκολίαν τῶν ἀναγκῶν του. Διότι τὸ πῦρ εἶνε τὸ μᾶλλον χρησιμώτατον εἰς τὸν ἄνθρωπον, καὶ τὸ μόνον συντελέσαν πρὸς τὴν τελειοποίησιν τῆς κοινωνίας καὶ τὴν πρόοδον τοῦ πολιτισμοῦ.

Ἐκαστος δύναται ἤδη νὰ κρίνῃ καὶ νὰ φαντασθῇ ὁποῖα ἤθελε εἶσθαι ἐτι ἡ κατάστασις τῶν ἀνθρώπων, ἐάν αἴφνης καὶ διὰ μιᾶς πάνταχοῦ ἐκλείψῃ τὸ πῦρ! Τὰ πάντα ἄχρηστα, οὐδὲν ἔργον δύναται νὰ ἐκτελεῖται ἄνευ πυρός.

Ἄνευ πυρός δὲν ἐξάγονται μέταλλα, ἄνευ μεταλλοῦ δὲν γίνονται ἐργαλεῖα καὶ σκευὴ χρησιμεύοντα πρὸς τὸν βίον τοῦ ἀνθρώπου, δὲν κατασκευάζονται ἐνδύματα, δὲν γίνονται μηχαναί· διότι ἐργαλεῖα δὲν γίνονται ἄνευ πυρός· δὲν γίνονται πλοῖα, δὲν γίνονται ἀτμο-

κίνητοι μηχαναὶ καὶ ἐν ἐνὶ λόγῳ οὐδὲν δύναται γενέσθαι· ὁ ἄνθρωπος θὰ μένῃ γυμνός, ἄστεγος, ἄνευ τροφῶν καταλλήλων, θέλει ζῆν ὡς τὰ ζῶα· διότι τὸ λογικόν του δὲν ἔχει τὸ μέσον πρὸς τὸ ἀναπτύσσειν τὸ δημιουργικὸν αὐτοῦ πνεῦμα.

Οὐδὲν πολυτιμότερον ἐν τῷ κόσμῳ τοῦ πυρός, καὶ εὐλόγως οἱ ἀρχαῖοι Πέρσαι τὸ πῦρ ἐλάτρευον ὡς τὸν μέγιστον θεόν.

Ἡ διὰ συντριβῆς ξηρῶν ξύλων παραγωγὴ τοῦ πυρός, εἰς ἣν τινὲς ἀποδίδουσι τὴν πρώτην γνῶσιν αὐτοῦ, δὲν εἶνε εὐλογος, διότι ἵνα ἐκ τῆς συντριβῆς παραχθῇ πῦρ, πρέπει ἡ τριβὴ νὰ ᾖ μεγίστη καὶ συνήθως ὑπὲρ τὰς δυνάμεις τοῦ ἀνθρώπου· ἡ τοιαύτη παραγωγὴ πυρός γίνεται διὰ μηχανικῆς δυνάμεως, ἀλλὰ πρὸ τοῦ πυρός μηχαναὶ δὲν ὑπῆρχον.

Ἡ ἐκ τοῦ πυρός θερμότης διαφέρει κατὰ πολλὰ τῆς ἐκ τοῦ Ἡλίου. Ἡ ἡλιακὴ θερμότης σθενύει τὴν τοῦ πυρός θερμότητα, ἐν ᾗ ἡ τοῦ πυρός θερμότης αὖτις ταύτην.

Τὸ ὕδωρ, θερμανθὲν διὰ τῆς τοῦ πυρός θερμότητος καὶ ποθὲν θερμὸν, κόπτει τὴν δίψαν, ἐν ᾗ ἐάν θερμανθῇ διὰ τοῦ Ἡλίου οὐ μόνον ποθὲν οὐ σθενύει τὴν δίψαν, ἀλλὰ καὶ βλάπτει, ἐπιφέρει ταραχὴν καὶ κακουχίαν ἐν τῷ στομάχῳ. Τὸ ὕδωρ, ὅπερ πίνομεν ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἔχει τὴν ἡλιακὴν θερμότητα τῆς ἀτμοσφίρας· Ἐάν αὕτη ᾖ μεγίστη, καὶ τὸ ὕδωρ λαμβάνει ἐπίσης ταύτην, καὶ καθίσταται αὐτομάτως θερμὸν. Τὸ οὕτως ἔχον ὕδωρ πινόμενον οὐ κόπτει, ὡς ἐρεέθη, τὴν δίψαν, ἀλλὰ καὶ τὸν στομάχον βλάπτει· διὰ τοῦτο φύσει ὁ ἄνθρωπος ποθεῖ πίνειν τὸ θέρος ψυχρὸν ὕδωρ· διότι τοῦτο ἐμπεριέχει ὀλίγην ἡλιακὴν θερμότητα καὶ ὅσον ὀλίγην ἡλιακὴν θερμότητα ἔχει, τόσον εὐχάριστον καὶ ὠφέλιμον εἶνε. Τὸ διὰ πυρός θερμανθὲν ὕδωρ ψύχεται κατόπιν ταχύτερον καὶ περισσότερον ἢ τὸ διὰ τοῦ Ἡλίου θερμανθὲν. Καὶ ἄλλα ὅρα ἐν προηγουμέναις.

Ἡ μεγάλη ἡλιακὴ θερμότης καταστρεφεί τὰ μικροζωῶδαρα, ἐξ ὧν παράγονται νόσοι, εἴτε ἐν τῇ ἀτμοσφαιρᾷ εὐρισκόμενα, εἴτε ἐν τῷ ὕδατι. Τῇ διαφορᾷ ὅτι τὰ μὲν ἐν τῇ ἀτμοσφαιρᾷ καταστρέφονται ἐντὸς 3 ὥρῶν, τὰ δὲ ἐν τῷ ὕδατι βραδύτερον. Ἀλλὰ καὶ ἡ μεγάλη τεχνητὴ θερμότης ὡσαύτως καταστρέφει ταῦτα. Εἰς +150° καταστρέφει πᾶν μικροζωῶδες διὰ τοῦτο πρὸς ἀπολύμανσιν ἐκ τῶν μολυσμάτων καὶ μiasμάτων, ἐνδυμάτων καὶ ἄλλων πραγμάτων, θερμαίνει ταῦτα ἐν χώρῳ ὑπὸ ἀνεκτὴν θερμότητα ὅπως μὴ ἐπιγίγνηται βλάβη ἢ καταστροφὴ τῆς ποιότητος αὐτῶν, καὶ εἴτα ἐξάγουσι ταῦτα ὄντα ἀμόλυντα.

Β'. ΥΓΙΕΙΝΗ ΕΚΑΣΤΩ

Περὶ φόβου ἀνάλεκτα.

Ὁ φόβος ἐπιφέρει διψαν, διὰ τοῦτο οἱ ἐν πολέμῳ ἡττώμενοι διψῶσιν, ὡς καὶ οἱ μέλλοντες ὑποστῆναι ποινήν. Ἐπιγίγνεται δὲ τοῖς φοβουμένοις καὶ παραλυσία τῶν σφιγκτηρίων καὶ εὐκοιλιότης, διὰ τοῦτο καὶ ἀκουσίως ἔρχονται τὰ οὔρα καὶ ἀκουσίως γίνεται ἡ ἀφώδευσις. Τοῦτο ἐκφράζουσι πολλὰ φράσεις κοιναί. Προσέτι ὁ φοβούμενος σφόδρα φρίττει, τὸ κάτω χεῖλος καὶ τὴν φωνὴν ἔχει τρέμοντα ὡς καὶ τὰς χεῖρας καὶ πόδας τρέμοντας, τὸ πρόσωπον ὠχρόν, οἱ ὀδόντες συγκρούονται, καταλαμβάνεται ἐκ σιωπῆς, καθίσταται δηλαδὴ ἐνός. Ἐὰν ὁ σφόδρα φοβούμενος ἢ ἀνὴρ, προίησι τὴν γονὴν καὶ τοὺς διδύμους συσπᾷ. Ὁ δὲ δεινῶς φοβούμενος βομβυλιάζει (ἔχει βοὴν εἰς τὰ ὦτα).

Ὁ Ἱπποκράτης (ἀφ. VI. 23) λέγει ὅτι ἐὰν ὁ φόβος ἢ ἡ δυσθυμία διαρκῇ ἐπὶ πολὺν χρόνον, ἐπιφέρει μελαγχολίαν.

Ὁ φοβούμενος ἔχει τὰς τῆς καρδίας πηδησεις (τοὺς παλμούς) πυκνοτέρας (συχνότερας) καὶ νιγματώδεις (κεντιστικάς).

Ὁ φόβος φέρει τὴν ἀπελπισίαν, καὶ ἡ ἀπελπισία τὴν αὐτοχειρίαν.

Ἐν γένει εἰπεῖν τὰ ἀποτελέσματα τοῦ μεγάλου φόβου εἰσὶν τὰςδε. Διακόπτεται ἡ ἐναρμόνιος συνέργεια τῶν διαφόρων ὀργάνων τοῦ σώματος. Γίνονται τοπικοὶ ψυχροὶ ἰδρώτες, διάρροια, οὔρα διαφανὴ καὶ ἀκουσία οὔρησις, θέλησις πρὸς φώνησιν, ἀλλὰ ἀδυναμία πρὸς ταύτην (ἀτονία), προσπάθεια πρὸς φ. γήν, ἀλλ' οἱ πόδες βαίνουνσιν ἐπισφαλῶς, οἱ ὀφθαλμοὶ στεροῦνται δακρύων, τὸ στόμα ξηραίνεται, ἐπιγίγνεται ἀναισθησία πόνων, προξενουμένων ἐξωθεν. οἷον ἐκ καύσεως, τύψεως, πληγῶν, κ.λ.π. Αἱ ἀρτηρίαι πάλλουσι δεινότερον, ἐπιγίγνεται εἰς τινὰς ταχέως ἴκτερος (χρυσῇ), εἰς ἄλλους ἀνασάρκα (πίσιμον). Πάντα ταῦτα καθιστῶσι τὴν ζωὴν ἐπισφαλὴ καὶ φέρουσι πρὸς ταχεῖαν ἀπόσθυσιν τῆς ὑπάρξεως, ἐκλειπούσης κατ' ὀλίγον τῆς ζωϊκῆς δυνάμεως.

Ἐν τοιαύτῃ φοβερᾷ καταστάσει ἡ ἱατρικὴ σώζει. Σπεῦσον δοῦναι πιεῖν ποτῆριον οἴνου, ἢ ὅ,τι ἄλλο διεγερτικόν.

Ὁ μέγας φόβος, ἂν δὲν ἐπιφέρῃ ὀλεθρον, ἐπιφέρει ὅμως κατόπιν βαρυτάτας νόσους, εἰς τοὺς μὲν ἐγένοντο ἀποστήματα, εἰς ἄλλους ἐξανθήματα, εἰς τινὰς καρδιακὸν νόσημα, εἰς ἄλλους ὑδρωπικία, σπασμοί, διατάραις τῶν φρενῶν, κλπ. τινὲς ἐκ μεγάλου φόβου κατεστάθησαν ἡμέπληκτοι, παραλυτικοί, ἀπώλεσαν τὴν φωνήν. αἱ γυ-

ναικες καταλαμβάνονται ὑπὸ σπασμῶν καὶ ἄλλων σφοδρῶν ὑστερισμῶν.

Καθ' Ὁμηρον ἡ φυγὴ εἶνε ἀδελφὴ τοῦ φόβου.

Γ'. ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ

Φλεβολογία.

Αἱ φλέβες εἰσὶν ἀγγεῖα, ἀτινα ἐπαναφέρουσι τὸ αἷμα ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τοῦ σώματος εἰς τὴν καρδίαν. διακλαδοῦνται καὶ αὗται ὡς καὶ αἱ ἀρτηρίαι, καὶ τὰ νεύρα κλπ.

Δύο συστήματα φλεβῶν ὑπάρχουσι, τὸ ἐν εἶνε γενικόν, ἐπαναφέρον τὸ αἷμα ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τοῦ σώματος εἰς τὴν δεξιὰν κοιλίαν τῆς καρδίας, τὸ ἄλλο εἶνε περιωρισμένον. ἐπαναφέρει ἐκ τῶν πνευμόνων τὸ αἷμα εἰς τὴν ἀριστερὰν κοιλίαν τῆς καρδίας.

Ἡ θέσις τῶν φλεβῶν συνήθως εἶνε ὁμοία τῇ τῶν ἀρτηριῶν, ἀμφοτέραι αἱ ἀρτηρίαι καὶ αἱ φλέβες σχεδὸν συμβαδίζουσιν.

Αἱ φλέβες ἀρχίζουσιν ἐκ τῶν τριχοειδῶν ἔκρων αὐτῶν, κατόπιν συναντιῶνται καὶ ἀποτελοῦσιν κλώνους καὶ κορμούς. Αἱ φλέβες ἐν γένει εἰσὶν εὐκαμπτοὶ καὶ βραχεῖαι μᾶλλον τῶν ἀρτηριῶν, ἐσωτερικῶς φέρουσι πολλὰς βαλβίδας, ἢ μᾶλλον πτυχὰς τῆς ἐσωτερικῆς μεμβράνης, δι' ὧν ἐμποδίζεται ἡ ἐπιστροφή τοῦ αἵματος, ὅπερ κυκλοφορεῖ παρὰ τοὺς νόμους τῆς βαρύτητος.

Ἡ ἐξωτερικὴ μεμβράνη τῶν φλεβῶν εἶνε κυψελώδης καὶ ὁμοία πρὸς τὴν τῶν ἀρτηριῶν. Ἡ μέση μεμβράνη ἀποτελεῖται ἐξ ἰνῶν ἐλαστικωτέρων τῶν ἀρτηριῶν. Αἱ μὲν εἰσὶν ἐπιμήκεις, αἱ δὲ δακτυλοειδεῖς. Ἡ ἐσωτερικὴ μεμβράνη τῶν φλεβῶν διαφέρει πολὺ τῆς τῶν ἀρτηριῶν διότι εἶνε πολὺ ἐλαστικωτέρα καὶ ἀνθίσταται μᾶλλον εἰς τὴν ῥῆξιν.

Οἱ μεγαλύτεροι κορμοὶ τῶν φλεβῶν εἰσὶν ἡ ἀνωτέρα κοίλη φλέψ, ἥτις δέχεται τὸ αἷμα διὰ τῶν ὑποκλειδίων φλεβῶν τῆς ἀξίγου ἡτὶς δέχεται τὸ αἷμα ἐκ τοῦ λαιμοῦ, ἐκ τοῦ θώρακος, καὶ ἐκ φλεβὸς ἐκ τῆς κεφαλῆς, ἐκ τοῦ λαιμοῦ, ἐκ τοῦ θώρακος, καὶ ἐκ τῶν ἄνω μελῶν (χειρῶν) καὶ τὸ φέρει εἰς τὴν δεξιὰν κοιλίαν τῆς καρδίας. Ἡ κοίλη κατωτέρα φλέψ δέχεται τὸ αἷμα τῶν φλεβῶν τῆς κοιλίας καὶ τῶν ποδῶν.

Ἡ κεφαλικὴ φλέψ ἀποχωρίζεται ἐκ τῆς ὑπομασχάλειου ἐπιφανείας τῆς κεφαλῆς τοῦ βραχιονοεῖου ὅστου καὶ φέρεται ὀλίγον ὑποκάτω τῆς πτυχῆς τοῦ βραχιόνος, ἐνθεν παρέχει δύο κλάδους, οἱ εἰς ἀποτελεῖ τὴν μέσην κεφαλικὴν καὶ ὁ ἄλλος τὴν ἀνωτέραν τῆς

μᾶλλον ὑγρῶν τροφῶν, κλπ. καὶ ἐν συνόλῳ διάγουσι βίον μαλθακόν· ἀπασχολῶνται συνεχῶς εἰς συνναστροφάς ἐσπερινάς, νυκτοβίους. Ἐγείρονται ἐκ τοῦ ὕπνου τὴν πρωΐαν βραδέως, ἔχουσι τὴν φαντασίαν ἐξημμένην ἐξ ἀναγνώσεως μυθιστορημάτων κλπ. Διὰ τοῦτο αἱ διαιτώμεναι ἐν τοῖς ἀγροῖς γυναῖκες, ζῶσαι φυσικώτερον βίον καὶ ἀέρα καθαρὸν ἀναπνεύσασαι, ἔχουσι ὀλίγα καὶ βραχέα καὶ καλὰ τὰ ἔμμηνα. Οἱ περιηγήται διαβεβαιοῦσιν ὅτι τῶν ἀγρίων ἐθνῶν αἱ γυναῖκες ἔχουσι ὀλίγα τὰ ἔμμηνα.

Τὰ ἔμμηνα ἀναφαίνονται φύσει ἐν ὑγιείᾳ καὶ εὐεξίᾳ ἐν μὲν τοῖς εὐκράτοις κλίμασι κατὰ τὸ 12 μέχρι τοῦ 15 ἔτους, ἐν δὲ τοῖς ψυχροῖς βραδίων. Ἐν τοῖς λίαν θερμοῖς τάχιον. Ἐν τοῖς τοιούτοις κλίμασιν ἀναφέρουσιν ὅτι ἡ ῥύσις ἐμμήνων ἐγένετο ἅμα τῇ γεννήσει, καὶ ἐξηκολούθησεν ἀναφαινομένη καθ' ἕκαστον μῆνα.

Ἐπῆρξαν καὶ γυναῖκες μηδέποτε εἰδούσαι ἔμμηνα, καὶ ὅμως ἐγένοντο μητέρες τέκνων ἐν εὐεξίᾳ τούτων καὶ ἑαυτῶν.

Εἰς τὰς θηλαζούσας συνήθως οὐκ ἔρχονται τὰ καταμήνια, καὶ ἂν εἰς τινες ἔλθωσιν, ἔρχονται ὀλίγα.

Ἐν ὅσῳ γυνὴ ἔχει τὰ καταμήνια, δὲν προσβάλλεται ἐκ ποδάγρας.

Ε'. ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ

Κατάταξις τῶν καθαρτικῶν κατὰ τὸ εἶδος ἐκάστου.

Τὰ ἐπὶ τῶν παχέων ἐντέρων ἐνεργοῦντά εἰσι:

Κολοκύνθη. εἶνε δραστήριον καὶ ἐν ὑπερβολῇ δόσεις ἐπιφέρει φλόγωσιν τῶν ἐντέρων· δίδεται τὸ ἐκχύλισμα ὑπὸ δόσιν κοκ. 2 μέχρι 6 καὶ τὸ βάμμα ὑπὸ δόσιν σταγμάτων 20.

ὑπὸ κόνιν ὡς ἐμμηναγωγὸν ἐνεργεῖ ὑπὸ δόσιν κόκκων 3 μέχρις 20.

Ἀλόη. ὑπὸ μικρὰν δόσιν ἐξ 1 μέχρι 5 κόκκων εἶναι τονικὸν τοῦ στομάχου, καὶ ἐπαυξάνει τὴν ἐκκρίσιν τῆς χολῆς. ὑπὸ μείζονα δόσιν μέχρις 20 κόκκ. καὶ πλέον ἐνεργεῖ ἐπὶ τῶν παχέων ἐντέρων, ἰδίως ἐπὶ τοῦ ἀπευθυσμένου, ἐνθα προκαλεῖ συμφορήσεις καὶ αἱμορροΐδας· ὑπὸ μικρὰν δόσιν διδομένη καὶ διαρκῶς ἐπιφέρει ὡσαύτως συμφορήσεις ἐπὶ τοῦ ἀπευθισμένου ἐντέρου καὶ αἱμορροΐδας· ἐπιφέρει συμφορήσεις καὶ εἰς τὴν μήτραν καὶ εἶναι ἐμμηναγωγόν· συμφορήσεις εἰς τὴν κύστιν.

Ἡ χρῆσις τῆς ἀλόης ἀντίκειται εἰς τὰς ἐγκύους, εἰς τὰς ἡλικιωμένας γυναῖκας, τῶν ὁποίων τὰ ἔμμηνα ἔπαυσαν, εἰς τοὺς αἱμορ-

ροϊκοὺς, εἰς τοὺς λιθιῶντας, εἰς τοὺς πάσχοντας ἐκ κατάρρου τῆς κύστεως κλπ. Τὸ βάμμα τῆς ἀλόης δίδεται ἐκ σταγμάτων 20 μέχρι 4 δραχμῶν (διεξοδικώτερον ὅρα Φοῖβον ἔτους Β'. σελ. 104).

Μάννα. ἐνεργεῖ βραδέως, μὲν ἀλλὰ διαρκέστερον· οὐδόλως ἐρεθίζει τὰ ἔντερα, καὶ ἀρμόζει εἰς πᾶσαν περίστασιν διὰ τοῦτο προστίθεται εἰς τὸ σύνθετον καθαρτικὸν τὸ ἐκ σιναμικῆς, θεικῆς πόδας καὶ ἀποτελεῖ τὸ (aqua ἢ potio Laxativa ἢ potio viennensis).

Μόνη λαμβανομένη ἐπιφέρει κατόπιν δυσκοιλιότητα, καὶ ἀνορεξίαν· (διεξοδικώτερον ὅρα Φοῖβον ἔτους Γ'. σελ. 74).

Καθαρτικά, ἐνεργοῦντα ἐπὶ τῶν λεπτῶν ἐντέρων.

Χρυσώπον (Gumi guttae) λίαν ἐνεργητικὸν ὑδραγωγικόν· ἐνεργεῖ ἐπὶ τῶν λεπτῶν ἐντέρων, ὠφέλιμον κατὰ τῆς ὑδρωπικίας· εἰς τινὰς ἐπιφέρει ἐμετὸν καὶ τότε ἀνωφελές κατὰ τῆς ὑδρωπικίας. Εἶναι ἀνθελμινθικόν. Δίδεται ἡνωμένον μετὰ σιναμικῆς, ρεβεντίου, καμμωνίας, σάπωνος, ἱαλάππης κλπ. πάντοτε ὑπὸ μικρὰν δόσιν· μέχρι κόκκου.

Σκαμμωπία. Ὑδραγωγικόν, χρήσιμον κατὰ τῆς ὑδρωπικίας, καὶ κατὰ τῆς ἐπιμόνου δυσκοιλιότητος, δόσις ἐξ 20 μέχρις 60 κόκκων· πρέπει νὰ εἶναι καλῆς ποιότητος, ἄλλως ἀνεπιτυχῶς ἔχει. Ἐὰν ᾖ πεπαιωμένη, καθίσταται διουρητικὴ μετὰ ἀρώματος ἢ σταγμάτων οἰνοπνεύματος, ἐνθα διαλύεται, αὐξάνει ἡ ἐνεργητικὴ δύναμις αὐτῆς. Πρέπει νὰ ᾖ καλῆς ποιότητος καὶ πρόσφρατος. Ἡ τοῦ Χαλεπίου Σκαμμωνία εἶναι ἡ προτιμητέα.

Φλοιοῦς ἀκτῆς Ὁ ὁπὸς τοῦ φλοιοῦ ταύτης εἶναι ἐξαιρετικὸν ὑδραγωγικόν, χρήσιμον κατὰ τῆς ὑδρωπικίας· δίδεται ὑπὸ δόσιν δρ. 10 μέχρι 20 (διεξοδικώτερον ὅρα Φοῖβον ἔτους Α'. σελ. 36).

Ἐνστήμμιος Τρύξ (tartarus stibiatus) πολύτιμον ἱατρικόν καὶ ποικίλων ἀποτελεσμάτων· εἰς μεγάλην δόσιν ἐκ κόκκων 20 μέχρι δραμίου εἶναι ἰσχυρὸν καθαρτικόν κατὰ τῆς ἐπιμόνου δυσκοιλιότητος· ἐνεργεῖ ἐπὶ τῶν λεπτῶν ἐντέρων· ὑπὸ δόσιν μικρὰν ἐκ κόκκ. 1 μέχρι δύο μετὰ 100 δρμ. ὕδατος λαμβανόμενον κατὰ 1/3 ὥρας ἀνὰ κωταλίαν μεγάλην εἶναι ἐμετικόν· ὑπὸ μείζονα δόσιν 3 ἕως 5 κόκκων μετὰ ὕδατος δρμ. 100 λαμβανόμενον ὑπὸ σκιάθον κατὰ ὥραν εἶναι καθαρτικόν· ἐνίοτε ἐμετοκαθαρτικόν· εἶναι εἰδικὸν φάρμακον κατὰ τῆς πνευμονίας, καὶ πάσης περιφύσεως φλογιστικῆς μετὰ πυρετοῦ· δίδεται ὑπὸ κόκκ. 2 μέχρι 5 ἐντὸς ὕδατος δρμ. 50 κατὰ ὥραν ἀνὰ κωταλίαν μεγάλην.

Τὰ **ὀυδέτερα** ἄλατα εἰσὶν ὑδραγωγικά καὶ ἀντιγαλακτικά.

εἶναι τὰ προτιμότερα, ἀσφαλέστερα καὶ ἀκινδυνώτερα καθαρτικὰ : ταῦτά εἰσιν.

Ἡ **θειϊκὴ Σόδα**, ἡ **θειϊκὴ Μαγνησία**, ἡ **φωσφορικὴ σόδα**, ἡ **τρυγικὴ σόδα**, ἡ **τρυγικὴ πότασσα** ὑπερεξιοῦχος (κρεμόρι) κτλ.

Ἐνεργοῦσιν ἡπίως, ἄνευ πόνων. Αἱ ἐκκινώσεις γίνονται συνεχεῖς, καὶ παύουσι μετὰ 8 ἢ 10 ὥρας ἀπὸ τῆς λήψεως τοῦ καθαρσίου. Οὐδένα ἐπαισθητὸν ἐρεθισμὸν φέρουσιν εἰς τὸν γαστροεντερικὸν σωλῆνα καὶ ἂν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας συνεχῶς δίδωνται. Ἡ ἐνέργειά των αὐξάνει διὰ τῆς προσθήκης ἀρώματος· οἶον, ὕδατος, ἀνίσου, κινναμώμου, ἢ ὀλίγου οἴνου, τὸν ὁποῖον δύναται ὁ λαβὼν τὸ καθάρσιον πίνειν μετὰ τὴν λήψιν τοῦ καθαρσίου ὑπὸ δόσιν μιᾶς κωταλίας μεγάλης. Ἡ **θειϊκὴ σόδα** καὶ ἡ **θειϊκὴ μαγνησία** ὅσον πικραιότερά εἰσιν, τόσον περισσοτέραν δύναμιν καθαρτικὴν ἔχουσι. Πρέπει λοιπὸν κατὰ τὴν χυμικὴν φράσιν νὰ ὦσιν ἐξηθισμένα.

Τὰ καθάρσια ταῦτα πρέπει ἰδίως νὰ δίδωνται ὅταν τὰ ἔντερα ὦσιν πεφλογισμένα, ὡς εἰσιν ἐν τῷ τυφοειδεῖ πυρετῷ, ἐν τῇ δυσεντερίᾳ, ἥτις καὶ θεραπεύεται ἐνίοτε ἐκ τῆς χρήσεως τοιοῦτου καθαρτικοῦ. Χρήσιμά εἰσιν ὡς ὑδραγωγὰ κατὰ τῆς ὀδρωπικίας ὡς μὴ ἐπιφέροντα φλόγωσιν τῶν ἐντέρων· διότι πᾶν τὸ φλογίζον τὰ ἔντερα δὲν θεραπεύει τὴν ὀδρωπικίαν.

Τῆς **θειϊκῆς μαγνησίας** τὴν πικρότητα ἀφαιρεῖ ἡ προσθήκη τοῦ ὁποῦ λεμονίου ἢ ἐνὸς δραμίου τρυγικοῦ ὀξέος ἢ κιτρικοῦ ὀξέος καὶ τῇ προσθήκῃ ποσοῦ τινος ζακχάρου· δόσις ἐκ δρ. 14 μέχρι 20 διαλελυμένη εἰς ἐν ποτήριον ὕδατος.

Τῆς **θειϊκῆς σόδας** τὴν πικρότητα καὶ ἀλμύραν οὐδὲν ἄλλο ἀφαιρεῖ ἢ ποσοῦν τι καφέ· δόσις ἡ αὐτὴ τῇ τῇ **θειϊκῇ μαγνησίᾳ**.

Ἡ **θειϊκὴ μαγνησία** ἠνωμένη μετὰ τῆς σόδας ἐνεργεῖ περισσότερον.

Ἡ **φωσφορικὴ σόδα** ἔχει γεῦσιν ὅχι πολὺ δυσάρεστον, ἀλλὰ πρέπει νὰ δίδηται ὑπὸ μείζονα δόσιν.

Ἡ **τρυγικὴ ὑπεροξοῦχος πότασσα** ὡς καὶ ἡ **τρυγικὴ σόδα**, εἰσιν ἀνεκτικώτερα τὴν γεῦσιν καθαρτικὰ καὶ ἐξαιρετὰ ὡς τὰ προηγούμενα· δίδονται ὑπὸ δόσιν δρ. 16 ἕως 20· ὡς εὐκοίλια ἐκ δρ. 4 ἕως 8. ἔχουσι τὴν ιδιότητα νὰ ἐλαττώνωσι καὶ τὰς αἱμορροῦσας.

Καθαρτικὰ

ἐνεργοῦντα ἐφ' ὅλου τοῦ γαστροεντερικοῦ σωλῆνος.

Ἡ **ἱαλάπη**. Ἀσφαλὲς καθαρτικόν. Ἡ ῥίζα δίδεται ὑπὸ κόνιν

ὑπὸ δόσιν 20 κόκ. μέχρις 60 ἢ 80. Ἡ ῥητίνη ἱαλάπης δίδεται ὑπὸ δόσιν κόκ. 6 ἕως 10.

Ἡ **ῥέον** (Ῥεβέντι). Εἶνε ἐξαιρετὸν καθαρτικὸν τονικόν. Κατάλληλον καὶ εἰς τὰ νήπια. Ἐνεργεῖ ἄνευ ἐντεραλγίας μεγάλης· ἀρμόδιον εἰς τὰς φλογιστικὰς καταστάσεις τῶν ἐντέρων· χρησιμώτατον εἰς τὰς ἀτονικὰς καταστάσεις τοῦ σώματος· διὰ τοῦτο ὠφελεῖ εἰς τὰς ἀτονικὰς διαβροχίας, εἰς τὴν λειεντερίαν, καὶ τὴν ἀπύρετον δυσεντερίαν κλπ. Ὡς στυπτικὸν δίδεται πεφρυγμένον, ἠνουμενὸν μετὰ μικροῦ ποσοῦ ὀπίου. Ὑπὸ μικρὰν δόσιν ἐκ κόκκων 5 ἕως 10 δίδεται ὡς τονικὸν τοῦ στομάχου ἐνωμένου μετὰ μικροῦ ποσοῦ κεκαυμένης **Μαγνησίας**. Ὡς καθαρτικὸν δίδεται ὑπὸ δόσιν ἐνὸς δραμίου. Πρέπει νὰ ᾔητε καλῆς ποιότητος· (διεξοδικώτερον δρ. Φοῖβον ἔτους Γ. 155).

Ἡ **ἐλαιον κέκινον** (oleum ricini) ἐνεργεῖ μετὰ 3 ἢ 4 ὥρας καὶ διαρκεῖ 5 ἢ 6 ὥρας. Θεωρεῖται καὶ ὡς ἀνθελμινθικόν· πρέπει νὰ ᾔητε πρόσφατον· διότι τὸ ταγγισμένον εἶνε δηλητήριο θανατηφόρον, δόσις ἐκ δρ. 4 μέχρις 20· (διεξοδικώτερον δρ. Φοῖβον ἔτους Δ'. σελ. 56).

Ἡ **ἐλαιον κρότυνον** (oleum cotonis) Εἶνε λίαν δραστήριον καθαρτικόν, ἐν στάγμα τοῦτον προστιθέμενον ἐντὸς 8 δρ. ἐλαίου ἀμυγδάλων ἐπιφέρει ἐνέργειαν καθαρσίου. Παράγει ἐντεραλγίας, ἀλλ' ἐνεργεῖ λίαν ταχέως, ἐντὸς ἡμισείας ἢ μιᾶς ὥρας· χρήσιμον ὅταν εἶνε ἀνάγκη ταχείας ἀντιδράσεως ἐπὶ τῶν ἐντέρων, ἐν καιρῷ ἀποπληξίας, συμφορήσεων κλπ. χρήσις αὐτοῦ γίνεταί ἐξωτερικῶς, ἐπαλειφομένου ὑπὸ ποσὸν 5 ἕως 10 σταγμάτων, ἢ μεμιγμένον μετὰ λίπους ἢ ἐλαίου ἀμυγδάλων δρ. 4 ἢ 5 καὶ συνεχῶς ἐπαλειφόμενον ἐφ' ὅλης τῆς κοιλίας ἰδίως ἐπὶ τῶν λαγάρων (λοπάδων). Πρέπει νὰ ᾔητε καλῆς ποιότητος.

Ἡ **ἐλαιον ἀμυγδάλων**, εἶνε ἐξαιρετὸν ἐλαφρὸν καθαρτικόν ἀνόδυνον, χρήσιμον εἰς τὰς λεχούσας· πρέπει νὰ ᾔητε πολὺ πρόσφατον καὶ ὅλως ἐκ γλυκῶν ἀμυγδάλων. Τὸ ἐξ Εὐρώπης ἐρχόμενον ἐξάγεται ἐκ διαφόρων σπόρων, καὶ ἀνωφελὲς καθίσταται· δίδεται ὑπὸ δόσιν 16 ἕως 24 δραχμῶν.

Ἡ **ἐλαιον ἐλαίας**. Ἐὰν ἐξάγῃται ἐκ νεαρῶν ἐλαιῶν, εἶνε πολὺ καθαρὸν, καὶ χρησιμεύει ὡς τὸ τῶν ἀμυγδάλων.

ΠΙΑΝΤΟΙΑ

Περὶ λευκώματος.

Λεύκωμα καλεῖται τὸ περιέχον τὸν κρόκον ὡς λευκόν, γλοιώδης, νηματώδης, διαφανές, ἄσπρον καὶ ἄγευστον, ὅταν ᾖ νεαρὸν, τὸ ὁποῖον, ὅταν θερμανθῇ εἰς 60° θερμότητος, καθίσταται λευκόν, πηκτὸν, κοινῶς λέγεται **ἀσπράδι** τοῦ αὐγοῦ. Τὸ λεύκωμα εὐρίσκεται καὶ εἰς τὸ αἷμα καὶ εἰς τὴν σάρκα τῶν ζώων καὶ τοῦ ἀνθρώπου· διὰ τοῦτο ὅταν τὸ κρέας βράζῃ τὸ ἐν αὐτῷ λεύκωμα πηγνύεται καὶ ἀποτελεῖ τὸ ἀπόβρασμα (τὴν ἄφρην), ὅπερ ἐπιπολάζει καὶ ὁ μάγειρος ἀποβάλλει· ἡ δὲ πρᾶξις καλεῖται ἐξάφρισμα. Πῶς αὕτη εἰς μείνη ἐν τῷ βράζειν, μεταβάλλει τὸ χρῶμα τοῦ ζωμοῦ, καὶ προσκολλᾶται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς χύτρας καὶ τοῦ κρέατος, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πρέπει νὰ γίνῃ ἐργασία, ἵνα ἐξαχθῇ τὸ κρέας, ὁ δὲ ζωμὸς νὰ καθαρισθῇ. Καθαρίζεται δὲ τῇ προσθήκῃ ὀλίγου ψυχροῦ ὕδατος, καὶ τῇ διατηρήσει τοῦ ζωμοῦ ἀκινήτου ἐκτός τοῦ πυρὸς ἵνα κατακαθίσωσι τὰ στερεὰ μέρη τοῦ λευκώματος, ἅπερ εἰσὶν ἐνωμένα καὶ μετὰ ἄλλων ὑλῶν ρυπαρῶν· εἴτα στραγγίζεται, ὁ ζωμὸς, καὶ καθαρίζεται ἡ ἐπιφάνεια τῆς χύτρας διὰ πανίου ἐμβρεγμένου ἐκ ψυχροῦ ὕδατος. Κατόπιν ἐπαναφέρει τὸν ζωμόν καὶ τὸ κρέας εἰς τὴν χύτραν καὶ ἐξακολουθεῖ τὸ μαγεύειν.

Τὸ λεύκωμα εὐρίσκεται κυρίως κατὰ μέγα ποσὸν εἰς τὰ ὠά, καὶ χρησιμεύει ὡς τροφή τοῦ ἐκ τοῦ κρόκου παραγομένου νεοσσοῦ, τὸ ὁποῖον ἅμα φάγῃ ὅλον τὸ λεύκωμα τρυπᾷ τὸ κελυφὸς διὰ τοῦ ράμφους καὶ ἐξέρχεται ἵνα ζητήσῃ τροφήν ἐκτός τοῦ κελύφους.

Τὸ λεύκωμα τρωγόμενον, κυρίως παράγει τὸ πάχος τοῦ σώματος, τρωγόμενον ὡμὸν ὡς ἔχει ἐν τῷ ὧφ εἶνε ὀλίγον δύσπεπτον, θερμανθὲν μέχρι συστάσεως μελῶδους καθίσταται εὐπεπτον, πεπηγμένον διὰ τῆς θερμότητος καθίσταται δύσπεπτον. Ἐνοῦται εὐκόλως μετὰ τῶν ὄξεων καὶ τῶν ἀλκαλίων καὶ ἀποτελεῖ ἐνώσεις ἀδιάλυτους· διὰ τοῦτο οὐδετερόνει τὰ ἐν τῷ στομάχῳ ἀποτελούμενα ἐξ ὄξεων ἢ ἀλκαλίων δηλητήρια, διὰ τοῦτο εἶνε σημαντικὸν ἀντιδοτόν κατὰ τῶν δηλητηριάσεων ἐκ τῶν ἀλάτων τοῦ χαλκοῦ, τοῦ ὑδραργύρου καὶ μάλιστα τοῦ διχλωροῦχοῦ ὑδραργύρου (συμπλημάτου). 6 λευκώματα ὡν ἀναμιγνύονται μετὰ 300 δρ. ὕδατος, ἅπερ πίνει ὁ δηλητηριασμένος ἅμα τῇ ἐνάρξει τῶν συμπτωμάτων τῆς δηλητηριάσεως· δύναται ἡ δόσις νὰ ἐπαναληφθῇ.

Ἐπειδὴ καθίσταται τὸ λεύκωμα ἀδιάλυτον ὅταν ἐνοῦται μετὰ ὀξύ-νου σώματος· διὰ τοῦτο ἐν τῇ μαγειρικῇ ὅταν ἐνοῦται ὁ κρόκος ὡς μετὰ ὁποῦ λεμονίου, ἀποβάλλεται τὸ λεύκωμα· διότι τοῦτο πηγνύε-

ται διὰ τοῦ ὀξέως καὶ καθίστησι τὸ φαγνὸν κακῆς ποιότητος.

Ἐνεκεν τῆς ιδιότητος τοῦ λευκώματος τοῦ νὰ ἐνώται μετὰ ὄξεων καὶ ἀλκαλίων καὶ νὰ καθίσταται ἀδιάλυτος, μεταχειρίζονται τοῦτο οἱ οἰνοποιοὶ πρὸς καθαρισμὸν καὶ διαφάνειαν τοῦ οἴνου· προσθέτουσι λεύκωμα ὡς ἐν τῷ θολῷ οἴνῳ· τὸ λεύκωμα ἔλκει πρὸς ἐνωσιν τὰ ἐν τῷ οἴνῳ ἀλκαλικά καὶ ὄξυνα μόρια, ἅπερ θολοῦσι, καὶ μετὰ αὐτῶν κατακρημνίζεται εἰς τὸν πυθμένα, καὶ ὁ οἶνος καθίσταται διαφανής.

Οὕτω καθαρίζεται καὶ τὸ σερᾶπειον τοῦ ζακχάρου.

Παχύμυρον διὰ τὰ χεῖλη.

Λάβε κηροῦ λευκοῦ	δρ.	4
σπέρματος κήτους	»	4
ἐλαίου γλυκαμυγδάλων	»	20
βαλσάμου Μέκας	κόκκους	5
ὀξικοῦ μολύβδου εἰς κόκκιν	»	3

Ἐνωσον δι' ἐλαφροῦ πυρὸς ἐντὸς ἀγγείου καθαροῦ τὰ τρία πρῶτα εἶδη, καὶ ἀφοῦ τὸ μίγμα ψυχρυνθῇ, πρόσθες ἐντὸς ἰδιοῦ υἑλίνου τὸ βάλσαμον, καὶ τὸν ὀξικὸν μολύβδον, καὶ καλῶς ἀνακάτωσον διὰ τοῦ ἱπέρου, ἕως οὗ καλῶς πάντα ἐνωθῶσιν. Εἴτα θές ἐν υἑλίνῳ ἀγγεῖῳ καὶ χρῶ.

Ὅταν τὰ χεῖλη τοῦ στόματος ὡς τραχέα ἢ ἔχωσι ραγάς, ἐπέλειψε δι' ὀλίγου ποσοῦ τὸ ἐσπέρας καὶ πρωὶ ταῦτα.

Οἰκιακὴ κατασκευὴ

τῆς ἀεριοῦχοῦ λεμονιάδας (λεμονιάδας Γαζέ).

Ἐντὸς φιάλης χωρητικότητος 200 δρ. ὕδατος θές 10 δράμια ζακχάρου καὶ πρόσθες 20 σταγόνας βάμματος λεμονίου καὶ 1 δρ. κιτρικοῦ ὀξέος. Εἴτα γέμισον τὴν φιάλην ἐξ ὕδατος καὶ πρόσθες 1 δραχ. δισανθρακικῆς σόδας· καὶ ἀμέσως πωμάτισον καλῶς. Ἀντὶ τοῦ κιτρικοῦ ὀξέος λάβε ὁπὸν δύο ἢ τριῶν λεμονίων.

Ῥόδω τοῦ Σέλτζ.

Λάβε τρυγικοῦ ὀξέος δρ. 6
δισανθρακικῆς σόδας δρ. 7
ὕδατος δρ. 300

Μίξον ἐν φιάλῃ καὶ πωμάτισον καλῶς καὶ ταχέως καὶ χρῶ. Ἡδ-
πάνη τῶν χρημάτων δὲν ὑπερβαίνει τὰ 10 λεπτά.

Καταπότια καθαρευτικά τονικά.

Λάβε ἐκχυλίσματος ρεβεντίου (extr. Rhei) κοκ. 9
» Ἰαλάππης (extr. jalaptee) » 3
κόννεως ἀλόης (pulv. aloes) » 3
» κιναμώμου (» Cinamomi)

ὅσον ἀρκεῖ πρὸς σύστασιν καταποτίων 3

Χρῆσις, Λάβε τὰ δύο συνάμα πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ Ἡλίου, καὶ
ἐάν μετὰ 3 ὥρας μὴ φανῇ ἡ ἐνέργεια, λάβε καὶ τὸ τρίτον. Ἀφ' οὗ
γείνωσι 5 ἢ 6 ἐκκενώσεις καὶ ὑπάρχει ὄρεξις πρὸς βρῶσιν, φάγε
πηκτὸν βόφημα ἐκ ζωμοῦ κρέατος, ὀρυζίου καὶ αὐγολεμόνου.

**Νέον ἀντίδοτον κατὰ τῶν δαγκασμάτων
τῶν ἰοδόλων ὄφρων**

Ἐν μικρῷ ποσῷ ὕδατος διάλυσον 1/2 κόκκον ὑπερμαγγανικοῦ
κάλεος καὶ ἐγχυσον τὸ ὑγρὸν τοῦτο διὰ κλυστηρίου ὑπὸ τὸ δέρμα
πλησίον τῆς πληγῆς. Ἐντὸς ὀλίγου ὁ ἴος καταστρέφεται. Πειρατέον.

Ἡ καρδιά τοῦ ἀνθρώπου κατὰ μέσον ὄρον ἔχει βάρος δραμ. 75
ἕως 90· ἐξωθεῖ καὶ ἐκπέμπει ἀρτηριακὸν αἷμα κατὰ πάντα παλ-
μὸν περὶ τὰ δρ. 55, ὅπερ ἐν ἀκαρεῖ διατρέχει εἰς πάντα τὰ μέρη
τοῦ σώματος.

Ἀνάλεκτα πνιτοῦ

Πᾶν πρᾶγμα μεταβάλλεται εὐκολώτερον εἰς τὸ κακὸν παρὰ εἰς
τὸ καλόν.

Τὰ πλεῖστα πράγματα φύσει κακὰ γίνονται, ὡς τὰ πλεῖστα ζῶα
κακὰ εἰσίν.

Κακὰ πράγματα καὶ ἔργα γίνονται καὶ κατασκευάζονται εὐκολώ-
τερον παρὰ καλὰ. Εὐκολώτερον γίνονται κακὰ ἐνδύματα, κατὰ ἔρ-
γα τέχνης, κακὴ ἀγωγή, παρὰ καλὰ.

Ὁ ὀμφαλὸς τοῦ ἀνθρώπου εἶνε μεγαλείτερος παντὸς ἄλλου ζώου.

Μόνος ὁ ἄνθρωπος ὑπόκειται εἰς ἐπίσταξιν (ροὴν αἵματος ἐκ τῆς
μύτης) τὰ ζῶα ὄχι.

Αἱ αἶγες μεταβάλλωσι χρῶμα, ὅταν μεταβάλλωσι τὰ ὕδατα.

Γλαυκοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχουσι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οἱ λευκοὶ ἄνθρω-
ποι καὶ οἱ ἵπποι.

Τὸ διάστημα τῆς ἀποστάσεως μεταξὺ τῶν ὀφθαλμῶν ἔχει μι-
κρότερον ὁ ἄνθρωπος παρὰ πᾶν ἄλλον ζῶον.

Ὁ ἄνθρωπος πτάρνυται περισσότερο τῶν ζῶων.

Αἱ τρίχες τῶν μεσημβρινῶν ἀνθρώπων εἰσὶ σκληρότεραι παρὰ αἱ
τρίχες τῶν βορείων· διὰ τοῦτο αἱ γοῦναι τῶν βορείων τόπων εἶναι
θερμότεραι, καὶ καλεῖται τῶν τῶν θερμῶν κλιμάτων.

Οἱ μεσημβρινοὶ ἄνθρωποι ἔχουσι κακόχυμον αἷμα. Οἱ δὲ βόρφοι
εἰσὶν εὐχυμώτεροι.

Ἐπὶ τῶν οὐλῶν τῶν ἀνθρώπων τρίχες οὐ φύονται. Ἐπὶ δὲ τῶν ἵπ-
πων καὶ τῶν ὄνων φύονται.

Μόνον ὁ ἄνθρωπος κοιμάται διαρκῇ ὕπνον· τὰ ζῶα οὐ.

Ἡ εὐδαίμων Ἑλλάς.

Ἡ Ἑλλὰς εὐδαιμόνει μέχρι τῶν Περσικῶν πολέμων. Μετὰ τού-
τους, ἀφ' οὗ ἐγένετο ἐν Ἀθήναις παρὰ τοῦ Ἀριστείδου ἡ γενικὴ ψηφο-
φορία καὶ τὸ τοῦ ἐκλέγειν καὶ ἐκλέγεσθαι δικαίωμα εἰς πάντα πο-
λίτην, ἐν ᾧ τὸ πρὶν νόμῳ τοῦ Σόλωνος ἀπεκλείετο ἡ ἐργατικὴ τάξις
ἀπὸ τὰς δημοσίας θέσεις καὶ μόνον οἱ σπουδαῖοι ἐξελέγοντο, ἤρξατο
τότε ἡ πολιτικὴ διαφθορά, ἥτις ἐπαύξησε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Περικ-
λέους, ὅστις τῇ ἐπιρροῇ αὐτοῦ κατάρθου ἵνα σπουδαῖοι ἐκλέγονται
εἰς τὰ δημόσια ὑπουργήματα. Τρία αἶτια ὑπῆρξαν τῆς παρακμῆς
τῶν Ἑλλήνων Α'.) ἡ γενικὴ ψηφοφορία ἢ μᾶλλον ὁ Ἀριστείδης
Β'.) ὁ Πελοποννησιακὸς πόλεμος, ὁ παρὰ Περικλέους προκληθεὶς,
ἦτοι ὁ Περικλῆς καὶ Γ'.) ὁ Δημοσθένης, ὅστις μανιωδῶς καταφερό-
μενος κατὰ τοῦ Φιλίππου, διτήγειρε τοὺς Ἀθηναίους κατ' αὐτοῦ παρ'

οὐ τόσαι συμφοραί ἐγένοντο τοῖς Ἀθηναίοις. Ὁ Δημοσθένης προεκάλεσε τὴν ὀλεθρίαν ἐν Χαιρωνίᾳ μάχην, ἐν ᾗ ἡ φρόνησις ἀπῆτει φιλίαν τῷ Φιλίππῳ καὶ ἀναγνώρισιν τῆς ὑπεροχῆς αὐτοῦ πρὸς τὸ στραφῆναι τοὺς Ἕλληνας κατὰ Περσῶν, ὡς τοῦτο καὶ Ἰσοκράτης καὶ ἄλλοι συνεβούλευον τοῦτο ὁ Φίλιππος ἐμελέτα πράξαι. Ὁ Κλέων σκυτοτόμος διαδεχθεὶς τὸν Περικλέα διαιώνισε τὸν ὀλέθριον Πελοποννησιακὸν πόλεμον, πρὸς τοῦτο συνετέλεσε καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης κατεχόμενος ἐκ μεγάλης φιλαρχίας. Ὁ Ἀλκιβιάδης διαδεχθεὶς τὸν Νικίαν, ὅστις τὴν δεκαετῇ εἰρήνην ἐποιήσατο, ἐπ' ἀνέφερεν αὖθις τὸν πόλεμον, ἐξ οὗ ἠνεώχθη ὁ τάφος, τῆς λαμπρᾶς Ἑλλάδος.

Ἐπὶ Πελοποννησιακοῦ πολέμου ἐγένοντο λυσσώδεις καταστρεπτικαὶ καὶ θηριώδεις ἀντεκδικήσεις μεταξὺ τῶν διαμαχομένων. σφόδρα δὲ πεπολιτισμένων Ἑλλήνων. Αἱ τοιαῦται θηριωδίαὶ ἀντιβαίνουσιν εἰς τὸν μέγαν πολιτισμόν, καὶ τὴν φιланθρωπίαν. Τὰ αἷτια τούτων ἦτον ἡ τότε θρησκεία τῆς εἰδωλολατρείας, ἥτις ἐδίδασκε τὴν ἐκδίκησιν καὶ τὴν καταστροφὴν τῶν ἡττημένων. Μόνη ἡ χριστιανικὴ θρησκεία διδάσκει τὴν ἀγάπην, τὴν εἰρήνην, τὴν φιανθρωπίαν κλπ.

ΨΥΧΩΦΕΛΗ

Ἡ γλῶσσα μὴ προτρεχέτω τοῦ νοός.

Καιρὸς παντὶ πράγματι.

Καιρὸν γνῶθι, ὅζους γάρ.

Γνῶθι σαυτόν.

Σύμβουλος οὐδεὶς βελτίων χρόνου.

